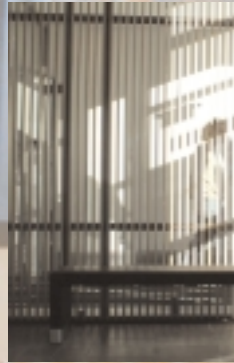

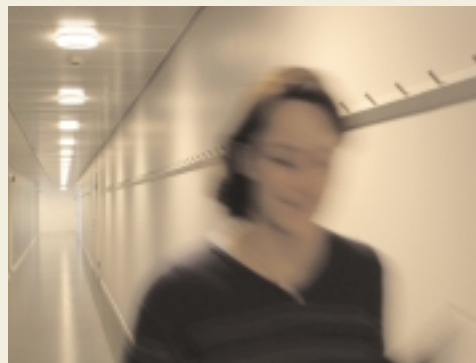
Fortid møter

framtid

På området til Norges Landbrukshøgskole finnes et av de flotteste park- og campusområder i Norge. Store deler av bygningsmassen er fra tiden rundt forrige århundreskifte. Men nye tider reflekterer nye behov og gir utfordringer – og muligheter til å skape dialog mellom tidsepokene.

TEKST: PER-BØRGE MOLTUBAKK FOTO: LINDA CARTRIDGE

Rom for sterkere biosatsing

«Biopalasset» kaller folk det. Og ikke uten grunn. Det nye Bioteknologibyggget er blitt et flott og moderne innslag i den gamle parken på Norges landsbrukshøgskole på Ås.

De som har flyttet inn fra de mest kummerlige lokalene, har bokstavelig talt tatt et sprang inn i et nytt årtusen. Blant byggets brukere kommer noen fra Fellesbygget, som nå er under renovering, mens andre kommer fra Urbygningen.

– Det har blitt et godt bygg. Dessverre har prosjekterings-tiden vært så lang at bygget nesten er i minste laget ut fra dagens behov, sier kontorsjef Dag Guttormsen ved Institutt for kjemi og bioteknologi.

– Å bevilge midler til framtidig vekst innenfor de rammene vi må forholde oss til er ikke enkelt. Undervisningsalene er fine, men laboratoriene er i minste laget. Men når det er sagt synes vi totalresultatet er blitt veldig bra.

REALISTISKE BRUKERE Statsbyggs prosjektleder for ombyggingen, Arnold Pedersen, er fornøyd med samarbeidet med Høgskolen.

– Fra skolens side har man hele tiden hatt et realistisk forhold

til hva som var mulig å få ut av de økonomiske rammene som lå til grunn da arbeidet startet. Arbeidet har alt i alt gått greit, sier han. Det største problemet underveis var de store nedbørsmengdene høsten 1999. Ut over dette er arbeidet utført etter planen og innenfor de økonomiske rammene.

Med et brutto gulvareal på 7500 kvadratmeter gjenspeiler bygningen høgskolens satsing på bioteknologi. Bygningen får to hovedfunksjoner, forskning og undervisning, som i praksis har fått hver sin fløy. Vårsemesteret i år blir en opptrappingsperiode, men fra høsten blir det full aktivitet i bygget. Da kommer anslagsvis 1500 mennesker til å være innom hver dag, på det meste 400-500 samtidig. Bygget rommer også høgskolens største auditorium.

– Studentenes interesse for bioteknologi er økende. Grunnlaget for den videregående undervisningen og forskningen er at en har skjønt elementær kjemi, biokjemi og genetikk. Vi har større økning i interessen for disse fagene enn husdyr, skogbruk og plantepark, sier Guttormsen, som ønsker å legge forholdene til rette for en best mulig satsing på bioteknologi.

ÅPEN LØSNING En gjennomgående vestibyle åpner bygningen mot nord og sør. Denne går over to plan og åpner bygningen i begge himmelretningene.

–Vi setter stor pris på den åpne løsningen. Dette gjelder ikke minst resepsjonen som får lys inn fra tre sider. Noe helt annet enn de gamle bygningene her på høgskoleområdet, med korridorer uten gjennomgående lys, sier Guttormsen. Dette blir også etter hvert hovedresepsjonen for høgs skolen. Med utbygging over en så lang periode, har høgs skolen til nå ikke hatt noe klart ansikt utad og ankomstparti. Opprinnelig var dette lagt til tunet nedenfor. En ombygging ved det forrige århundreskiftet førte til at hovedinngangen ble lagt til motsatt side av tunet. Nå får NLH imidlertid en tydelig inngang med god adkomst og parkeringsmuligheter for besøkende.

GAMMELT OG NYTT Høgskoleområdet der Bioteknologibygningen ligger, grenser inn til den eldste bygningsmassen. Derfor var det arkitektoniske utgangspunktet både spennende og utfordrende.

– Det gamle høgs kuleområdet har en arkitektonisk og parkmessig helhet som gir store og spennende utfordringer. Å gå inn med nytt bygg her er en utfordring både når det gjelder det estetiske og muligheter for funksjonelle løsninger, sier arkitekt Terje Grønmo ved Østgaard Arkitekter.

– Der bioteknologibygget nå står var det, blant annet på grunn av tidligere branner, behov for en opprydding og en ny helhet, forklarer Grønmo. Bygningen har en L-form og er knyttet til det gamle Meieribygget med en gangbro for andre og tredje etasje. Sammen danner disse to bygningene et lite tun som samtidig blir ramme for den vesle murbygningen «Palasset», som er under restaurering. ■

Institutt for kjemi og bioteknologi på Ås

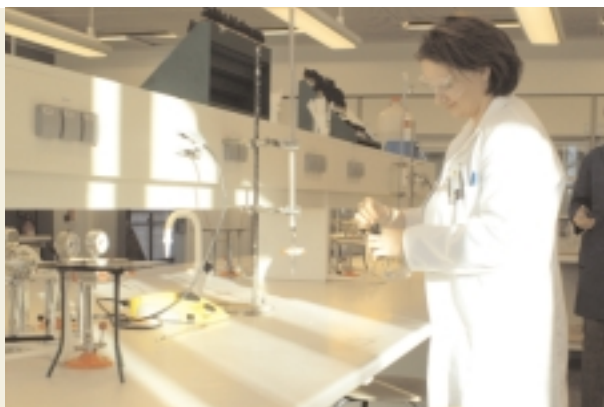
- Institutt for kjemi og bioteknologi for landbruk, mat og miljø er et av flere steder i Norge hvor grunnforskning og anvendt forskning kombineres på tvers av forskjellige fagområder.
- Instituttet består av fire seksjoner:
 - biokjemi
 - genetikk
 - kjemi
 - mikrobiologi

– Utfordringen var å finne et formspråk som både reflekterer at dette er en moderne høgs kule, samtidig som en også viser respekt for tidligere tiders arkitektur. Det var en spesiell utfordring å få til en meningsfull bevaring av Palasset. Løsningen ble å skape et sted innrammet av nybygget, forteller Grønmo. Når Palasset er restaurert blir det lesesalsplass for rundt 30 hovedfagsstudenter.

De to bygningenes plassering skaper også en innside og utside med et lukket tun der Palasset står. Inn mot tunet har bioteknologibygget en rendyrket modernistisk glasshud bak en klatrevegg der villvin skal få boltre seg. Utsiden – mot resten av høgs kolen – har fasade i rød tegl med materialuttrykk og dimensjoner fra de gamle byggene. For teglsteinens del er det faktisk overflaten på baksiden som vender ut, og det er lagt inn fargede stussfuger for å skape et uttrykk som harmonerer best mulig med den gamle meieribygningen. ■

Et godt bygg: Når penger og plass må kombineres, synes vi resultatet er bra, sier kon-torsjef Dag Guttormsen

Plass for forskning: Bioteknologibygget har fått nye laboratorier.

Nytt og gammelt møtes: Den opprinnelige bygningsmassen rehabiliteres og integreres med ny arkitektur.

Hovedtrappa i Fellesbygget med sitt veggmaleri er blant eldre elementer som tas vare på.

Fra totalrenovering til ombygging

Endelig skjer det! Lite har vært gjort siden **Fellesbygget** på Ås sto ferdig i 1958. Veien fram til ombygging til kontorer og laboratorier for Planteforsk har vært lang og tung.

– Vi har ventet lenge på at dette skulle bli realisert, så nå går vi bare rundt og gliser, sier kontorsjef Terje Wold ved Planteforsk: – Det er herlig å være i gang. Jeg synes det har gått veldig bra så langt, sier han om byggeprosessen.

Wold bedyrer at man der i gården ikke er nevneverdig plaget av å arbeide på en byggeplass: – Det ikke så ille, jeg hadde trodd det skulle bli mye verre, sier han.

ØNSKER FORNØYDE BRUKERE – Fra vår side som byggherre er det viktig at brukerne blir fornøyde og at de får gehør for sine behov ut fra de budsjettammer som foreligger, sier prosjektleder Lars Silseth i Statsbygg. Den første fasen av ombyggingen startet ved årsskiftet og går fram til november–desember, og med innflytting ved årsskiftet 2002/03. Deretter er det klart for ombygging av neste fløy som pågår fram til oktober neste år.

– Det som først og fremst er utfordringen med denne ombyggingen er at den er todelt og skjer med brukere i huset.

De må dessverre belage seg på en del støy og støv mens arbeidet pågår, sier Silseth. Av de tre fløyene i Fellesbygget er det i de to som inneholder laboratorier og kontorer totalrenoveringen og ombyggingen starter. Vestfløyen tas først fordi en stor del av brukerne har flyttet til det nye Bioteknologibygget på NLH. Fløyen som er under renovering er helt avstengt og den tilstøtende fløyen som er i bruk har fått et midlertidig ventilasjonsanlegg.

PLANLEGGER NESTE RUNDE – Nå er vi i gang med å planlegge neste etappe for å se hva vi gjør for å få plass til folk, og hvilke midlertidige løsninger vi må ha. Det er mulig vi må ut på bygda og leie plass. Problemet blir i så fall laboratorier, forklarer Wold. De fleste avanserte laboratoriene på huset er nemlig lokalisert i fløyen som er neste etappe.

I forhold til andre bygg fra samme periode, har Fellesbygget stor fleksibilitet og har bedre bygningsmessig standard. En liten «detalj» som brukerne kan prise seg lykkelig over, er at veggene mellom kontorene er av siporex og ikke be-

tong. Fordelen er at de slipper unna støyen som skjæring i betong gir.

TAR VARE PÅ KVALITETENE Ved totalrenoveringen av Fellesbygget legges det vekt på å beholde de bygningsmessige og arkitektoniske verdiene som bygget har. Siden bygget stod ferdig i 1958 har det skjedd lite, og i store trekk er bygget slik det var da det stod ferdig etter arkitektene Grimsgaard & Øiens tegninger.

– Det er et fint og tidstypisk bygg, arkitektonisk sett, sier arkitekt Kristin Jarmund og trekker fram koniske søyler i kantine og bibliotek og hovedtrappa med veggmalier som spesielt verneverdige. Byggets lavmælte og sympatiske trekk er verdier som forsøkes beholdt i så stor grad det lar seg gjøre: – At mange detaljer og løsninger som underbygger det lavmælte uttrykket umuliggjøres av nye bygningsforskrifter, gir imidlertid grunn til ettertanke, sier Jarmund. Dette gjelder for eksempel isoleringsforskrifter.

ENDRING UNDERVEIS Fellesbygget består av tre fløyer som danner en u-form, og i utgangspunktet skulle en ny fløy bygges og skape en sluttet karré for bygget. Men underveis i prosjektet trakk Landbrukstilsynet seg ut, og prosjektet ble redusert til et rent ombyggings- og renoveringsprosjekt.

– Utfordringene har vært å få plass til romprogrammet innenfor de eksisterende rammene. Kravene til tekniske standarder og løsninger som nye forskrifter har, medfører at ventilasjonsanlegget nå plasseres på taket, forklarer saksbehandler Karin Anton hos Kristin Jarmund Arkitekter. Det har vært arbeidet grundig for å finne tilstrekkelig mange kvadratmeter til å få plass til alt brukerne trenger. Dette har ført til at bygget suppleres med enkelte mindre bygningselementer.

Kunne vært verre: Det er ikke så ille å arbeide her under ombyggingen som jeg hadde trodd, sier kontorsjef Terje Wold ved Planteforsk.

Parken i Ås

- Anlegget er et av de største og mest gjennomførte nyklassisistiske anlegg i Norge og har nasjonal kulturhistorisk verdi.
- Parken er på ca 600 dekar med rundt 1400 ulike arter, blant annet 330 rosesorter i eget rosarium og ca 250 stauder i egen hage.
- I 1860 begynte Abel Bergstrøm å tegne parken i landskapsstil etter tyske forbilder og i 1877 startet tilplantingen av parken som botanisk hage.
- Utviklingen i parken har fulgt bygningene. Etter en brann i 1895 ble husene rundt Tuntreet ombygget i en blanding av jugend- og dragestil etter tegninger fra arkitekt Ole Sverre. Dessuten tegnet han Urbygningen som ble reist i 1900. Lærer og gartner Hans M. Misvær laget en parkplan i romantisk stil med rosebed og gangstier.

– Blant elementene vi har lagt inn er en glassboks over vare-mottaket som «åpner bygget» mot omverdenen. Boksen skal brukes til møterom. Det er også laget plass for større fellesareal rundt hovedtrappen. Ønsket er å skape uformelle møtesteder for brukerne. Vi har også plassert funksjoner som arbeider sammen tettere slik bygningen blir mer brukervennlig, forklarer Anton. Ett annet grep som er tatt, er glassvegger mellom kontorer og korridorer.

– Dette kan nok virke litt uvant til å begynne med, men etter hvert vil nok brukerne sette pris på at det blir å åpne, og ikke minst lysere korridorer, mener Jarmund.

STØRRE BIBLIOTEK Når de to første fløyene er ferdig renoveret, kommer turen til fellesfløyen med inngangsparti, kantine og bibliotek. Det er foreløpig ikke gitt tilsagn om rehabilitering av denne fløyen, men planen er at det skal være på plass når de to første er ferdige. Her skal bibliotek og kantine bytte plass slik at kantinedelen som nå ligger nærmest resepsjonen blir skjermet og mer rettet mot byggets faste brukere. Samtidig blir biblioteket lettere tilgjengelig for studenter. Inngangspartiet skal justeres noe for å bli mer åpent og imøtekommende. I retning av hovedinngangen skal også biblioteket bygges ut etter romprogrammet som foreligger. Her snus vinkelen slik at inngangspartiet samles bedre og skilles fra uteområdet ved kanten. På sørøstsiden av østfløyen og inn mot bakgården kommer en terrasse i tilknytning til kanten.

– Med disse endringene ligger rammene til rette for et pent uteareal rundt bygget. Vi håper og har tro på at en ikke glemmer utearealet når de økonomiske rammene for denne siste delen av ombyggingen legges. Det er jo viktig at en på et sted som Landbrukshøgskolen tar vare på de kvalitetene som et godt uteareal gir, sier Jarmund. ■